

OSNOVA 1. KNIHY SAMUELOVY

I. POČÁTKY MONARCHIE V IZRAELI (1,1 – 8,22)

- 1. Události narození proroka Samuele (1,1 – 2,10)**
- 2. Samuelova věrnost mezi nevěrnými (2,11-36)**
- 3. Samuel povolán za proroka (3,1-21)**
- 4. Soud nad nevěrnými v Izraeli (4,1-22)**
- 5. Bázeň Hospodinovy svaté přítomnosti (5,1 – 7,1)**
- 6. Samuel soudí kající se Izrael (7,2-17)**
- 7. Konec období soudců v Izraeli (8,1-22)**

II. ÚSKALÍ VLÁDY PRVNÍHO KRÁLE (9,1 – 15,35)

- 1. Pomazání Saula za krále (9,1 – 10,16)**
- 2. Úspěšný začátek Saulovy vlády (10,17 – 11,15)**
- 3. Prorocká výstraha Izraeli a jeho králi (12,1-25)**
- 4. Saulova vzpoura vůči Hospodinu (13,1-23)**
- 5. Saul jako neschopný a pošetilý vůdce (14,1-46)**
- 6. Zavržení Saula jako krále v Izraeli (14,47 – 15,35)**

1. SAMUELOVA 1,1 – 2,10

Události narození proroka Samuele

Víte, do jakého období v dějinách Izraele spadají události narození proroka Samuele?

Izrael má za sebou právě několik století přímé Boží vlády, která začala v Egyptě skrze Mojžíše a pokračovala v Kenaanu prostřednictvím kněží a soudců. Protože však nad sebou neměli krále, země se zmítala v neustálých politických zmatcích a lid byl nestálý i duchovně (mnozí sloužili modlám). Národ byl vnitřně rozdělený, moc spočívala v rukou předáků jednotlivých rodů či měst. Mezi rody převládaly vleklé spory, Izrael neměl hlavní město, svatyně byla od doby Jozue v Šílu. Píše se cca rok 1050 př.n.l.

Jakým dojmem na vás působí Elkánova rodina?

Elkánova rodina představovala v době všeobecného odklonění od pravé víry světlou výjimku. Navštěvovali pravidelně svatyni, aby přinášeli Hospodinu výroční oběti předepisované zákonem. Přesto i tato rodina byla podobně jako Izrael vnitřně rozdělená. Pisatel nám nezatajuje skutečnost, že Elkána miloval víc Chanu, než svoji druhou ženu Peninu. Snad proto byla Chana neplodná (Gn 29,31).

Jakým způsobem se Chana poprala se svým trápením?

Rozhodla se hledat pomoc u Pána Boha. Rozhodla se, že už nebude déle vylévat svoji hořkost na manžela, ale přednese ji Bohu. Proto se modlila a dokonce se zavázala, že pokud jí Hospodin daruje mužského potomka, přivede ho zpátky do Šíla a oddělí jej na celý život jako nazíra (srovnej v. 11 s oddílem Num 6,1-21).

Co říkáte na to, že Chana svého Syna bez okolků vzala a skutečně jej zasvětila na celý život Hospodinu?

Chana měla k Pánu Bohu velikou úctu. Byla si vědomá toho, že Samuel se nenarodil náhodou. Proto poslušně vykonala to, k čemu se zavázala. Její mnoholeté trápení jí nakonec osvobodilo k tomu, aby si Samuele nepřivlastnila, ale viděla v něm pouze Boží dar, který má Hospodinu vrátit.

1. SAMUELOVA 1,1 – 2,10

Události narození proroka Samuele

Víte, do jakého období v dějinách Izraele spadají události narození proroka Samuele?

Jakým dojmem na vás působí Elkánova rodina?

Jakým způsobem se Chana poprala se svým trápením?

Co říkáte na to, že Chana svého Syna bez okolků vzala a skutečně jej zasvětila na celý život Hospodinu?

Jaká hluboká osobní zkušenost se odráží v Chanině děkovném chvalo zpěvu (2,1-10)?

Chana si na vlastní kůži prožila, že Bůh je naprosto svrchovaný. On má moc člověka uvést na trůn a má moc srazit ho do prachu. On může jednu ženu obdařit mnoha dětmi a jinou nechat neplodnou. Proto je třeba kořit se před ním a hledat pomoc především u něho. On může mnohaletý smutek rázem obrátit v jásot, zatímco smích bezbožných a povýšených může ze dne na den proměnit v pláč.

Co se můžeme z našeho příběhu naučit o tom, jakým způsobem při Chaně Pán Bůh dosáhl svých záměrů?

Boží záměr se zdá být z dnešního pohledu zjevný - Bůh chtěl, aby mu Elkána s Chanou dobrovolně zasvětili svého syna. Proto použil ve svých svrchovaných plánech Chaniny neplodnosti. Nechal Chanu dojít až do krajní nouze, ve které se cele odevzdala Hospodinu a slíbila mu svého potomka. Když se tedy Samuel nakonec narodil, nejen že ho rodiče Hospodinu ochotně zasvětili, ale měli z něho nakonec mnohem víc radosti než Penina ze všech dětí, které mohly vyrůstat celou dobu doma. Bůh je takto naučil silnější důvěře v jeho moc, větší vděčnosti a ochotnému dávání.

Jaká hluboká osobní zkušenost se odráží v Chanině děkovném chvalo zpěvu (2,1-10)?

Co se můžeme z našeho příběhu naučit o tom, jakým způsobem při Chaně Pán Bůh dosáhl svých záměrů?

APLIKACE

V čem pro nás může být příběh o narození proroka Samuele povzbuzením nebo útěchou?

Přemýšleli jste někdy na tím, jakým způsobem při vás Pán Bůh svrchovaně naplňuje své záměry? Jakých prostředků k tomu používá?

1. SAMUELOVA 2,11-36

Samuelova věrnost mezi nevěrnými

Jakou základní lekci nás chce pisatel těchto událostí naučit?

Celý oddíl vlastně představuje srovnání dvou rodin. Je zde zbožná rodina Elkány, která i přes všechny své nedostatky upřímně slouží Hospodinu, a pak je nám představena rodina velekněze Élího, která by měla být pro Izrael vzorem, ale místo toho dělá kompromisy. Tento kontrast nejvíc vyniká na dětech - zbožný Samuel stojí v jasném protikladu svévolných a bezbožných synů kněze Élího.

Jakým způsobem nám Písmo představuje Élího syny Chofního a Pinchasa?

Élího synové naprosto nerespektovali zákon. Brali si z obětí i to, co jim nepatřilo, když od lidí vymáhali takové podíly, které zákon nedovoloval. Tak přímo nutili ostatní Izraelce k přestupování zákona. Dokonce sváděli ženy, které také sloužily při svatyni (zřejmě šlo o nazírské ženy zasvěcené na celý život Hospodinu, které prakticky sloužily u Svatyně: Num 6,1). Lidé hledali ve Svatyni odpuštění hříchů a namísto toho byli sváděni, to bylo zlé!

Co vás napadá, když čtete krátkou zmínku o Samuelových rodičích ve verších 20-21?

Bůh je věrný. Je krásné vědět, že po té, co zasvětili jediného Chanina syna Hospodinu, Bůh jejich štědrost odměnil dalšími dětmi. Zdá se, že bolest neplodnosti měla opravdu Chanu naučit tomu, aby ochotně Hospodinu zasvětila svého toužebně očekávaného syna, a když se tak stalo, nic už nebránilo tomu, aby se Chaně narodily další děti.

Samuel je v příběhu zmiňován sice jen okrajově, ale poměrně často.

Co se nám snaží pisatel těmito narážkami naznačit?

Jde o malý zázrak. Pisatel neustále vykresluje zásadní rozdíl mezi Samuelem a poměry v Élího rodině. Zůstal věrným mezi nevěrnými. Lněný efód, který na sobě měl, v malém připomínal velekněžské roucho Élího. Jak ukázal čas, Bůh mluvil k němu a ne k Élímu, tak vyšlo najevo, kdo měl pravé kněžské pomazání a souhlas od Boha.

1. SAMUELOVA 2,11-36

Samuelova věrnost mezi nevěrnými

Jakou základní lekci nás chce pisatel těchto událostí naučit?

Jakým způsobem nám Písmo představuje Élího syny Chofního a Pinchasa?

Co vás napadá, když čtete krátkou zmínku o Samuelových rodičích ve verších 20-21?

Samuel je v příběhu zmiňován sice jen okrajově, ale poměrně často.

Co se nám snaží pisatel těmito narážkami naznačit?

Jaký obrázek si můžete z našeho oddílu vytvořit ohledně osoby velekněze Élího?

Kdyby skutečně ctil zákon, dávno by své syny jako velekněz vyobcoval z Izraele (Num 15,27-31). Místo toho jim jenom domlouval. Jeho reakce nás asi nepřekvapuje, byli to přece jeho synové, které měl rád a nechtěl je odsoudit. Boží hodnocení situace je ale zcela nekompromisní: „Ctil jsi své syny víc, než mne.“ (Viz. také Mt 10,37). Zmínka o Élího zraku je víc než symbolická. Viděl hříchy svých synu, ale nezakročil, proto teď pomalu oslepne.

Jak rozumíte proroctví Božího muže ohledně budoucnosti Élího rodu?

Élího rod byl zavržen jako kněží. I když tomu ještě nic nenasvědčovalo a pořád sloužili u Svatyně, za nedlouho na ně dolehne tvrdý soud a rod téměř zanikne (1 S 22,18). Bůh si ale vyvolí jiný rod, který bude ve službě mnohem věrnější. Podle 1 Kr 2,27 a 35 můžeme usuzovat, že proroctví se týká potomků Šalomounova kněze Sádoka, kteří pak vykonávali službu pod vládou všech davidovských králů. Naproti tomu Chofní a Pinchas zemřou.

Jaký obrázek si můžete z našeho oddílu vytvořit ohledně osoby velekněze Élího?

Jak rozumíte proroctví Božího muže ohledně budoucnosti Élího rodu?

APLIKACE

V čem je pro vás povzbuzením život mladého Samuele?

Élí byl obviněn z toho, že ctí své syny víc než Hospodina. Podle čeho poznáme, zde nectíme i my někoho nebo něco víc než Pána Boha?

1. SAMUELOVA 3,1-21

Samuel povolán za proroka

Nepřipadá vám zvláštní, že Hospodin nepromluvil přímo k veleknězi Élímu, ale použil se nezkušeného mládence Samuele?

Na začátku oddílu čteme, že v té době bylo Hospodinovo slovo vzácné. Jednou z příčin mohl být i zkompromitovaný život kněží u Svatyně, kterým se Hospodin odmítal zjevovat. Na druhou stranou je povzbudivé, že Bůh si dokáže použít kohokoliv, třeba i nezkušeného mládence, který ho ze srdce ctí. Élí nevidí, mládenec Samuel ano.

Co se můžeme z dnešního oddílu naučit o tom, kdo je to Hospodinův prorok?

Prorokům se dříve říkalo „vidoucí“, protože přijímali sny a zjevení od Boha, které pak měli vyřizovat jiným. Později se začalo používat spíše slova prorok, které naznačuje, že se jedná o někoho, ke komu Pán Bůh přímo promlouvá, a kdo je schopen Boží řeč nezkrásně a jasně tlumočit druhým. Není to tedy někdo, kdo Boží vůli odhaduje. Prorok si je Božím zjevením naprosto jist a vyřizuje ho bezchybně.

Jak rozumíte obsahu prorockého slova ohledně Élího rodu?

Bůh nestojí o to, aby mu kněží obětovali oběti za svůj hřích. Raději by při nich viděl upřímné pokání srdce, ale tomu jsou na hony vzdáleni. Proto už jejich oběti nebude přijímat a soud nad jejich rodem se nevyhnutelně projeví. I když slovo zní zcela nekompromisně, přesto je zřejmě podmíněno jednáním kněží. Kdyby činili pokání, Bůh by patrně od soudu upustil, to se však nestalo.

Přemýšlejte chvíli nad tím, jak byste se asi cítili v Samuelově kůži, když se ho Élí zeptal na Slovo od Hospodina.

Samuel se musel už od mládí učit, co to znamená být prorokem. Jako mladík měl zvěstovat slovo soudu vlastnímu duchovnímu otci, to bylo nesmírně těžké a vyžadovalo to velkou odvahu a důvěru v Pána Boha. Nemohl mlčet, i když hrozilo, že se na něj zkušený a starý Élí rozhněvá. Už od mládí se musel Samuel učit, že být prorokem v Izraeli je velice těžké, ale s Boží pomocí to dokáže.

1. SAMUELOVA 3,1-21

Samuel povolán za proroka

Nepřipadá vám zvláštní, že Hospodin nepromluvil přímo k veleknězi Élímu, ale použil se nezkušeného mládence Samuele?

Co se můžeme z dnešního oddílu naučit o tom, kdo je to Hospodinův prorok?

Jak rozumíte obsahu prorockého slova ohledně Élího rodu?

Přemýšlejte chvíli nad tím, jak byste se asi cítili v Samuelově kůži, když se ho Élí zeptal na Slovo od Hospodina.

Jak na vás působí Élího reakce na Boží výrok ohledně jeho vlastní rodiny.

Élí jedná zvláště. Kdyby byl na jeho místě například zbožný král David, přiznal by svůj hřích a prosil by v pokání Pána Boha o milost, a jistě by nebyl odmítnut. Élí však mlčky trpkou realitu přijímá bez jediného náznaku pokání. Tváří se jako oběť vlastních synů, místo toho, aby přiznal svůj podíl viny na tom, jak žijí. Byl už starý a věděl, že sám brzy zemře. To ho ale neopravňovalo k tomu, aby byl netečný k celému svému rodu, mohl aspoň vyprosit milost ostatním.

Jakým způsobem Pán Bůh vybudoval Samuelovi autoritu v Izraeli?

Samuel dostával od Pána Boha zjevení a Slova, která se naplňovala. Když Boží slovo lidu přednášel, nebylo pochyb o tom, že se jedná o prorockou neomylnou zvěst. V tomto smyslu skutečně nepadlo jediné ze Samuelových slov na zem. Celý Izrael brzy poznal, že v podobě Léviského mládence Samuele vyrůstá v Izraeli skutečná duchovní autorita, kterou je třeba brát naprosto vážně.

Jak na vás působí Élího reakce na Boží výrok ohledně jeho vlastní rodiny.

Jakým způsobem Pán Bůh vybudoval Samuelovi autoritu v Izraeli?

APLIKACE

Pokuste se na základě dnešního příběhu vyjádřit, od čeho by měla být odvozena autorita vedoucích pracovníků v našem sboru.

Samuel se nejprve domníval, že ho volá Élí, než pochopil, že jde o hlas Boží. Jaké zkušenosti máte s Božím voláním vy?

1. SAMUELOVA 4,1-22

Soud nad nevěrnými v Izraeli

Proč byl, podle vás, Izrael v první bitvě proti Pelištejcům poražen?

Těmto událostem předcházelo celé období soudců, které je typické neustálým odpadáním Izraele od Hospodina k jiným Bohům. Proto Bůh dopouštěl na svůj lid zdrcující vojenské porážky, po kterých se pak v pokání znovu vraceli zpátky k pravé víře. Obvykle dal v takové situaci povstat soudci, který lid sjednotil a vedl Izrael k vítěznému vojenskému tažení proti nepříteli.

Co si myslíte o nápadu Izraelských vůdců, aby byla do bitvy přinesena Hospodinova schrána?

Kdyby se poučili z historie, pochopili by, že jedinou cestou k vítězství je upřímný návrat k Hospodinu. Oni se místo toho domnívali, že neúspěch spočívá ve špatné vojenské taktice. Dokonce se rozhodli použít svoji víru magicky a přivolat si vítězství skrze přítomnost Hospodinovy schrány, která symbolizovala Boží přítomnost v Izraeli.

Kdybyste byli tehdy v pozici starších Izraele, jak byste se po prvním vojenském neúspěchu rozhodli vy?

Asi by bylo na místě především upřímné zpytování srdce a ne pouze probírání vojenské taktiky. Místo laciné víry v magickou moc Hospodinovy schrány by se lid měl obrátit k samotnému Bohu a vyprostit si Boží odpověď skrze velekněze nebo někoho z proroků. Předáci však situaci řešili zcela lidsky, nepochopili, že jejich problém je duchovního rázu.

Co vás napadá, když slyšíte, co o Bohu Izraele říkají Pelištejci a jak k němu přistupují Izraelci?

Zdá se, že kenaanský národ propadlý klatbě měl před Bohem Izraele větší respekt, než samotní Izraelci. Pelištejci věděli dobře o všech divích, které Hospodin pro Izrael vykonal v minulosti, když svůj lid vyváděl z Egypta. Proto na ně padla posvátná hrůza. Přesto doufali, že jejich vlastní síla a jejich božstva jim pomohou bitvu vyhrát.

1. SAMUELOVA 4,1-22

Soud nad nevěrnými v Izraeli

Proč byl, podle vás, Izrael v první bitvě proti Pelištejcům poražen?

Co si myslíte o nápadu Izraelských vůdců, aby byla do bitvy přinesena Hospodinova schrána?

Kdybyste byli tehdy v pozici starších Izraele, jak byste se po prvním vojenském neúspěchu rozhodli vy?

Co vás napadá, když slyšíte, co o Bohu Izraele říkají Pelištejci a jak k němu přistupují Izraelci?

Co se můžeme naučit z toho, že pošetilé rozhodnutí předáků Izraele nakonec přivodilo Božímu lidu zdrcující porážku?

Bůh je svrchovaný, my jsme pouze lidé. Nikdy si ho nemůžeme přivlastnit jako nějaký automat na požehnání nebo ochranný amulet. Bez pokání od něj nemůžeme očekávat skutečnou pomoc. Také je velmi poučné, jak ohromnou zodpovědnost mají všichni, kdo vedou Boží lid (starší sboru, vedoucí pracovníci). Nemoudré a neduchovní vedení může znamenat pro celý sbor naprostou zkázu.

V čem je pro nás varováním skutečnost, že Bůh dopustil, aby truhla smlouvy padla do rukou bezbožných Pelištejců?

Skrze slitovnici schrány smlouvy kdysi promlouval Bůh k Mojžíšovi na poušti. Teď už ale nemá zpronevěřilému Izraeli co říci, proto dopustil, aby se symbol jeho přítomnosti dostal do rukou Pelištejců. Izraelci spoléhali na náboženství víc než na samotného Boha, a proto je jim jejich náboženská opora vzata, aby pochopili, že spása je jedině v samotném Hospodinu.

Co se můžeme naučit z toho, že pošetilé rozhodnutí předáků Izraele nakonec přivodilo Božímu lidu zdrcující porážku?

V čem je pro nás varováním skutečnost, že Bůh dopustil, aby truhla smlouvy padla do rukou bezbožných Pelištejců?

APLIKACE

Napadá vás nějaký konkrétní příklad ze současnosti, jak můžeme i my používat víru magicky bez upřímného hledání Pána Boha?

K čemu by se v takovém případě dala přirovnat ztráta schrány smlouvy?

1. SAMUELOVA 5,1 – 7,1

Bázeň Hospodinovy svaté přítomnosti

Co je podle vás hlavní myšlenkou dnešního příběhu? Co nás chce pisatel těchto událostí především naučit?

Pán Bůh je mocnější než Pelišťejci a jejich bohové. Dovolil, aby se jeho schrána dostala do rukou nepřátel jenom proto, aby nemohla být zneužívána Izraelci. Ale nedovolí, aby byla jeho schrána zneužívána ani Pelišťejci. Nikdo s ním nebude manipulovat, on je svrchovaný a svatý. On řídí dějiny a ne ti, kdo vlastní jeho schránu. Vzpurným a domýšlivým se jeho přítomnost stává soudem.

Víte jak vypadala truhla smlouvy, co v ní bylo a jaká nařízení se jí týkala?

Truhla sestávala z úložného prostoru a příkrovu, na kterém byli dva cherubové (ochránci Boží svatosti) a mezi nimi uprostřed byla tzv. slitovnice - místo odkud Hospodin promlouval k Mojžíšovi. Byly v ní uloženy desky zákona, mana a Áronova hůl. Směli s ní manipulovat pouze kněží (nosili ji na tyčích), byla umístěna ve velesvatyni, kam mohl pouze jednou ročně velekněz (Num 4,17-20).

Proč myslíte, že Pelišťejci Izraelcům Hospodinovu truhlu ukořistili, a co se o Hospodinu naučili v Ašdódu?

Pelišťejci měli patrně za to, že teď bude mocný Bůh Izraele žehnat jim. Možná se domnívali, že ho budou prostřednictvím truhly „držet v šachu“ a tak oslabí Izrael. V Ašdódu se však naučili, že s Bohem Izraele nebude nikdo manipulovat. On je větší a mocnější než jejich pelišťejský Dágon - svatý Bůh nebude sdílet chrám s modlami.

Jak byste zhodnotili postoj Pelišťejců, který po všech pohromách nakonec vůči Hospodinu zaujali?

Pelišťejci poznali Hospodina pouze z jedné stránky - dostali z něj hrůzu. Dokonce projevíli touhu usmířit si ho, ale ne z upřímné úcty, byl to spíš pud sebezáchovy. Dokonce připouštěli, že mohlo jít pouze o nešťastnou shodu okolností. Slyšeli o znameních v Egyptě, měli s Hospodinem osobní zkušenost, a přesto doopravdy neuvěřili.

1. SAMUELOVA 5,1 – 7,1

Bázeň Hospodinovy svaté přítomnosti

Co je podle vás hlavní myšlenkou dnešního příběhu? Co nás chce pisatel těchto událostí především naučit?

Víte jak vypadala truhla smlouvy, co v ní bylo a jaká nařízení se jí týkala?

Proč myslíte, že Pelišťejci Izraelcům Hospodinovu truhlu ukořistili, a co se o Hospodinu naučili v Ašdódu?

Jak byste zhodnotili postoj Pelišťejců, který po všech pohromách nakonec vůči Hospodinu zaujali?

Jaký závěr si nakonec mohli Pelišteci ohledně trampot s Hospodinovou truhlou udělat?

Události nakonec jasně ukázaly, že za vším byl prst Boží - nikoliv nešťastná náhoda. Zapřažené krávy se totiž kupodivu nevrátily ke svým telatům, ale rozjely se proti své přirozenosti pryč, a to nejkratší cestou do Izraele, kde se najednou zastavily. To byl jasný důkaz Božího jednání. Pelištejci tedy nemohli dostat konkrétnější znamení, že Hospodin je hoden úcty, přesto se z toho na moc dlouho nepoučili.

Truhla nakonec způsobila zkázu také v řadách Izraele. Proč to Pán Bůh dopustil a co tím chtěl Izraeli naznačit?

Kámen, na který byla truhla v Bét-šemeši postavena, dostal později jméno „Velké truchlení“. To proto, že Hospodin tehdy u tohoto kamene zahubil sedmdesát Izraelských mužů, kteří se (proti předpisům zákona) do truhly podívali. Snad se chtěli jen přesvědčit, zda Pelištejci z truhly něco nevzali. Tato „studená sprcha“ se stala pro Izraelce varováním, že ani Boží lid nesmí manipulovat s truhlou bez bázně k Hospodinu. On je svatý a umí se obhájit sám.

Jaký závěr si nakonec mohli Pelištejci ohledně trampot s Hospodinovou truhlou udělat?

Truhla nakonec způsobila zkázu také v řadách Izraele. Proč to Pán Bůh dopustil a co tím chtěl Izraeli naznačit?

APLIKACE

Dnešní příběh nás učí, že Bůh se umí před lidmi obhájit sám, nepotřebuje k tomu naši pomoc. Napadá vás nějaký konkrétní příklad ze života, kdy tento princip platí?

V čem je pro nás výstrahou postoj Pelištejců a Izraelců z Bét-šemeše vůči Hospodinu a jeho truhle?

1. SAMUELOVA 7,2-17

Samuel soudí kající se Izrael

Často se modlíme za duchovní probuzení ve sboru; co způsobilo takovouto duchovní obnovu v Izraeli?

Možná bychom rádi slyšeli nějaký recept, jak se takové probuzení „dělá“, ale Bible nám říká pouze jediné - lidé zatoužili po Bohu. Byl to svrchovaný zásah milosti vypůsobeným Božím Duchem. Samuel věrně sloužil v Izraeli přes 20 let a přesto se nic moc nedělo - mnozí stále uctívali modly. Po 20 letech se ale prorok konečně dočkal. Jeho zdánlivě marná práce nakonec z Boží milosti přinesla ovoce.

Co všechno provázelo pokání Izraele? Jak rozumíte zvláštnímu rituálu vylévání vody před Hospodinem?

Pokání Izraele v první řadě znamenalo obrácení se od model k Hospodinu. Kenaanské modly plodnosti (baalové a aštarty) musely být zničeny. Toto obrácení bylo ale také spojeno s půstem a vyznáváním hříchů doprovázeným vyléváním vody. Tento symbol nám zůstává utajen, ale jedná se pravděpodobně o viditelné vyjádření toho, co se děje uvnitř: lid vylévá před Hospodinem své srdce a touží po úplném obmytí od špíny hříchu.

Proč na toto shromáždění reagovali Pelištejci válkou, a jak si Pán Bůh této události použil k duchovnímu růstu Izraele?

Na první pohled se zdá, jako by Bůh nebral pokání Izraele vážně. Místo toho, aby jim udělil požehnání, vystavuje je okamžitě velmi těžké zkoušce. Míspa bývala místem vojenské mobilizace Izraele, a tak se Pelištejci domnívali, že se Izrael chystá k válce, proto zaútočili jako první. Bůh tak ihned prověřil ryze pokání Izraele.

Jak lid reagoval v podobné situaci dříve, a jak reagoval tentokrát?

Dříve se Izraelci uchýlili k taktickým manévřům s truhlou smlouvy. Tentokrát se však ve víře obrátili k Hospodinu. Místo unáhlených příprav na boj věnovali dostatek času přípravě duchovní (modlitbám a obětem). Proto také bitva dopadla úplně jinak. Hospodin daroval Izraeli zázračné vítězství. Tak byla jejich víra ještě více utvrzena.

1. SAMUELOVA 7,2-17

Samuel soudí kající se Izrael

Často se modlíme za duchovní probuzení ve sboru; co způsobilo takovouto duchovní obnovu v Izraeli?

Co všechno provázelo pokání Izraele? Jak rozumíte zvláštnímu rituálu vylévání vody před Hospodinem?

Proč na toto shromáždění reagovali Pelištejci válkou, a jak si Pán Bůh této události použil k duchovnímu růstu Izraele?

Jak lid reagoval v podobné situaci dříve, a jak reagoval tentokrát?

Jaký význam mělo vztyčení kamene Eben-ezer? Co tím, podle vás, Samuel zamýšlel?

Zdá se, že Samuel chtěl ještě více utvrdit lid v poznání, že jediným pravým Bohem je Hospodin. Proto určil tento kámen jako svědectví pro další generace - svědectví o tom, že zatímco modloslužba vede ke zkáze, pokání a věrná služba Hospodinu vede k zázračným vítězstvím nad nepřáteli. Až se děti budou ptát rodičů, co ten kámen znamená, budou tak povzbuzeny k věrnosti a důvěře v Boha Izraele.

Jaký dojem na vás dělá záznam o Samuelově soudcovském působení v Izraeli?

Toto období se vyznačovalo pořádkem a mírem. Lidé věrně sloužili Hospodinu a ten jim dával zakoušet své požehnání. Samuel neřídil Izrael z jednoho místa (jako později králové), ale obcházel různá centra v Izraeli, aby byl lidu jako pastýř co nejbliž. Oddíl naznačuje, že pouze vlivný a zbožný vůdce dokáže v Izraeli nastolit opravdový pořádek a klid. Není proto divu, že se lid na sklonku Samuelova života tak vehementně dožadoval krále.

Jaký význam mělo vztyčení kamene Eben-ezer? Co tím, podle vás, Samuel zamýšlel?

Jaký dojem na vás dělá záznam o Samuelově soudcovském působení v Izraeli?

APLIKACE

Co všechno by se mezi námi muselo stát, pokud bychom chtěli zakusit podobné duchovní probuzení jako Izrael v době proroka Samuele?

Stalo se vám někdy, podobně jako Izraeli, že vaše nové odhodlání sloužit celým srdcem Hospodinu přineslo do vašeho života zpočátku ještě víc problémů, než jste měli dříve? Co vás Pán touto zkušeností chtěl patrně naučit?

1. SAMUELOVA 8,1-22

Konec období soudců v Izraeli

Co vyprovokovalo v Izraeli touhu po tom, aby nad lidem vládnul král?

Když Samuel zestárnul, ustanovil v Jižní části Izraele (kam běžně nechodil) za soudce své syny. Zřejmě předpokládal, že až se zapracují, převezmou soudcovskou zodpovědnost za celý Izrael. Jeho synové se však ukázali jako nezpůsobilí k této práci (podobně jako dříve synové Élího). Protože byli starší už dříve spokojeni se službou Samuele, hledali místo něj (a jeho synů) nového vůdce lidu.

Co všechno žádost o ustanovení království předpokládala? Jaký byl rozdíl mezi úřadem soudce a vládou krále?

Soudce byl vyvolen Hospodinem, tento úkol nepřecházel na dědice. Autorita soudce vycházela spíše z přirozeného charismatu daného Bohem, než z nějakého institučního postavení jako později u králů. Zatímco soudce byl ve službách lidu, král vyžadoval, aby lid sloužil jemu. Soudce byl autoritou duchovní, král politickou a mocenskou.

Jaký postoj měl k žádosti Izraelských starších Pán Bůh?

Samuel se nejdřív cítil dotčen jako ten, koho zavrhl. Ve skutečnosti však lid zavrhl Hospodina. Vláda soudců předpokládala plnou závislost na Pánu Bohu. Když byl lid věrný, dařilo se jim dobře, když sloužil modlám, bylo jim zle. Krále si vybrali proto, aby jim bylo dobře i při modloslužbě. Místo Hospodina si zvolili krále, a tuto touhu po viditelném vůdci Bůh hodnotí jako vyvrcholení modlářství.

Jaký dopad mělo přinést do všedního života Izraele jejich rozhodnutí ustanovit nad sebou krále?

Doposud žili Izraelci jako svobodní lidé (kvůli tomu je koneckonců Bůh také vyvedl z otroctví Egypta). Teď je však začne král postupně utlačovat až se nakonec stanou jeho otroky. Nejen že odejme moc z rukou jejich starších (lidí, kteří je znali a rozuměli jim), ale vezme jim vedle majetku také jejich syny a dcery a učiní z nich své služebníky. Bude to pro Izrael znamenat silné sociální přitížení.

1. SAMUELOVA 8,1-22

Konec období soudců v Izraeli

Co vyprovokovalo v Izraeli touhu po tom, aby nad lidem vládnul král?

Co všechno žádost o ustanovení království předpokládala? Jaký byl rozdíl mezi úřadem soudce a vládou krále?

Jaký postoj měl k žádosti Izraelských starších Pán Bůh?

Jaký dopad mělo přinést do všedního života Izraele jejich rozhodnutí ustanovit nad sebou krále?

Jaké rozhodující pohnutky stály v pozadí touhy lidu ustanovit nad sebou krále?

Stížnost na nekompetenci Samuelových synů byla ve skutečnosti jen záminkou. Pravým důvodem, proč si lid vyžádal krále, byla touha Izraele být stejným jako okolní národy: (1) Izraelci chtěli mít stejný vliv a status – vadilo jim, že vypadají jinak, divně; (2) Předpokládali, že silný vládce konečně zavede v zemi pořádek a zajistí mír; (3)

Toužili mít na očích vzor, který by lid sjednotil a strhl k následování.

Pán Bůh nakonec k volbě krále svolil. Znamená to, že lid žádal dobrou věc? Jak se Starý Zákon na celou ideu království dívá?

Na jednu stranu je třeba říci, že ke království už nevyhnutelně dozrál čas. Doba soudců ukázala, že pro hříchy lidu to asi jinak nepůjde. Na druhou stranu s sebou žádost po králi nesla modlářskou vzpouru proti Hospodinu, a to na volbě krále bylo zlé. Bůh se však rozhodl, že si království použije pro své cíle i přes zlou žádost lidu. V daný moment touha lidu byla zlá, z hlediska věčných Božích záměrů ale nakonec dobře zapadla do mozaiky Božího jednání s Izraelem.

Jaké rozhodující pohnutky stály v pozadí touhy lidu ustanovit nad sebou krále?

Pán Bůh nakonec k volbě krále svolil. Znamená to, že lid žádal dobrou věc? Jak se Starý Zákon na celou ideu království dívá?

APLIKACE

Původním Božím záměrem pro Izrael bylo to, aby nad lidem vládli soudcové. Přesto si lidé nakonec na Bohu vymohli krále a on svolil, ale varoval je před důsledky, které to přinese. Může být tato zkušenost Izraele nějak poučná pro nás?

Bůh označil požadavek lidu, aby nad nimi vládnul král, jako modlářství. Jaký je rozdíl mezi požadavky, které jsou projevem našich modlářských sklonů a mezi požadavky, které jsou zcela legitimní?

1. SAMUELOVA 9,1 – 10,16

Pomazání Saula za krále

Jak nám dnešní oddíl představuje kandidáta na prvního Izraelského krále? Jakým dojmem na vás Saulova osoba působí?

Saul svým zevnějškem zřejmě působil velmi přitažlivě. Byl to hezký a urostlý muž, kterého nešlo jen tak přehlédnout. Lidsky viděno představoval ideál, po kterém lid toužil. Přesto na nás Saul působí skromným dojmem, když se zdráhá přijmout Samuelovu poctu.

Věděl totiž, že pochází z nejmenšího pokolení v Izraeli, z rodu bez většího vlivu, z Gibeje, města nevalné pověsti (viz. Sd 19-21).

Jakou roli sehrál v příběhu Saulův pomocník?

Saulův mládenec se velkou měrou podílel na naplnění Božích záměrů se Saulem. Saul sám totiž už hledání otcových oslic vzdal, ale byl to právě jeho mládenec, který přišel z rozhodujícím návrhem co udělat dál. A i když se Saul nejprve zdráhá, nakonec jej mládenec přesvědčí, že má pro proroka i nějaký dárek. Zdá se, že tento muž měl v daném okamžiku víc moudrosti a rozhodnosti než Saul.

Co říkáte tomu, jak přesně byl načasován Saulův příchod do Samuelova města (Rámy)?

Pán Bůh nikdy nedělá chyby. Ve své svrchovanosti předem oznámil Samuelovi, kdy Saul do města dorazí, a tak se mohly přípravy na hostinu zahájit už dávno před tím. Ačkoliv Saul neměl nejmenšího tušení, co ho ve městě čeká, Pán Bůh už dávno připravil cestu k tomu, aby se stal Izraelským králem.

Jakým způsobem byl Saul na hostině v Rámě poctěn, a jak tomuto zvláštnímu projevu pocty rozumíte?

Kromě toho, že byl Saul posazen do čela stolu vedle samotného proroka Samuele, dostalo se mu také zvláštního přidělu masa. Šlo o kýtu z oběti, tedy podíl, který při obětní hostině náležel pouze kněžím (áronovcům z pokolení Léví) - viz. Lev 7,32. Saul ji dostal na znamení, že i on se má stát Hospodinovým pomazaným, mužem odděleným pro zvláštní Boží službu.

1. SAMUELOVA 9,1 – 10,16

Pomazání Saula za krále

Jak nám dnešní oddíl představuje kandidáta na prvního Izraelského krále? Jakým dojmem na vás Saulova osoba působí?

Jakou roli sehrál v příběhu Saulův pomocník?

Co říkáte tomu, jak přesně byl načasován Saulův příchod do Samuelova města (Rámy)?

Jakým způsobem byl Saul na hostině v Rámě poctěn, a jak tomuto zvláštnímu projevu pocty rozumíte?

Proč myslíte, že byl Saul pomazán tajně a nemohl u toho být ani jeho služebník?

Můžeme hádat, že šlo o to, aby se Saul na celou věc nejprve náležitě připravil. Teď, když byl pomazán, nebylo už pochyb, že se králem určitě stane. Bůh byl k němu však natolik milostivý, že mu dal dost času k tomu, aby se na tuto úlohu duchovně připravil. Snad to také souviselo se Saulovou nerozhodnou a plachou povahou, která se pak později při jeho volbě projevila.

Jaký význam měla pro Saula tři znamení, která mu předpověděl Samuel?

V prvé řadě se potvrdilo, že Samuel je Božím prorokem, a jeho slovo o Saulově kralování je pravdivé. Také mu Bůh dal najevo, že ví o jeho soukromých problémech (muže se vzkazem od otce), že jej považuje za vyvoleného (dostal darem obětní chleby určené kněžím), a že se musí nejprve změnit, má-li být pro Pána Boha použitelný (setkání s prorockými žáky, proměna srdce, posměšné otázky ze strany známých).

Proč myslíte, že byl Saul pomazán tajně a nemohl u toho být ani jeho služebník?

Jaký význam měla pro Saula tři znamení, která mu předpověděl Samuel?

APLIKACE

Slovo, které Saulovi zvěstoval prorok Samuel, zcela radikálně změnilo jeho život. Prožili jste někdy také podobný Boží zásah, který znenadání nadobro změnil směr celého vašeho života?

Pán Bůh se zachoval k Saulovi milostivě, když mu dal šanci v klidu se se svým novým posláním vyrovnat. Jaké máte zkušenosti s Boží výchovou a přípravou na službu vy?

1. SAMUELOVA 10,17 – 11,15

Úspěšný začátek Saulovy vlády

Jakým způsobem proběhla v Mispě volba izraelského krále? Proč probíhala tak složitě? Nestačilo by, kdyby krále vybral Samuel?

Kdyby krále vybral pouze Samuel, mohli by ho někteří kritici žalovat z toho, že vybral nevhodného kandidáta. V té době se v Izraeli často zjišťovala Boží vůle losem. A pokud los vrhal samotný prorok Samuel, bylo celému Izraeli zjevné, že muž, kterého los určí, bude vybrán Hospodinem, nikoli názorem člověka.

Jak na vás působí Saulovo jednání v době, kdy volba losem probíhala?

Saul je nám vykreslen jako nespěšný, nerozhodný a ustrašený muž. Ačkoliv svou výškou působil velmi přesvědčivě, uvnitř byl nejistý. Pán Bůh mu dal příležitost, aby se na tuto chvíli připravil, dokonce ho k tomu vystrojil svým Duchem. Přesto Saul v dané chvíli podlehl spíš své tělesné přirozenosti - strachu, dětinské touze schovat se raději „za máminu sukni“ než být zvolen za krále nad Izraelem.

Jak Izrael přijal Boží los, že králem nad Izraelem má být Saul?

Celá volba nedopadla příliš přesvědčivě. Když byl Saul postaven před zástup, mnozí jej nadšeně vítali jako krále - byli uchvázeni jeho urostlou postavou, která byla příslibem úspěšného bojovníka - jiní však byli odrazeni jeho nespěšností. Ačkoliv se tedy k Saulovi hned připojila skupina věrných, někteří Izraelci ho jako krále odmítli. Naděje lidu se tedy nenaplnily. Místo sjednocení přinesla volba krále jediné další nový svár do řad Izraele.

Kdo to byli Amónci a jak reagovala většina Izraelců na jejich agresi proti Gileádu?

Amónci, východní sousedé Izraele, byli Lotovými potomky. Proto s nimi měl Izrael původně uzavřít příměří a nebojovat proti nim tak jako proti Kenaancům. Amónci ale o příměří nestáli, místo toho se snažili zabírat území Izraele. Izraelci byli v té době vojensky slabí, nejednotní. Místo obrany reagovali na zprávy bezmocným nářkem.

1. SAMUELOVA 10,17 – 11,15

Úspěšný začátek Saulovy vlády

Jakým způsobem proběhla v Mispě volba izraelského krále? Proč probíhala tak složitě? Nestačilo by, kdyby krále vybral Samuel?

Jak na vás působí Saulovo jednání v době, kdy volba losem probíhala?

Jak Izrael přijal Boží los, že králem nad Izraelem má být Saul?

Kdo to byli Amónci a jak reagovala většina Izraelců na jejich agresi proti Gileádu?

Jak na zprávy z Gileádu reagoval nový král Saul?

Saul reagoval na zprávy úplně jinak než lid. Rozhněval se, a to ne jen na zrádné jednání Amónců, ale ještě více ho rozčílilo bezmocné hořekování Izraelců, kteří byli ochotni obětovat Jábeš bez jakékoli snahy pomoci. Radikální způsob, jakým Saul v Gibeji mobilizoval Izraelskou armádu, připomíná jednání Lévíjce, který kdysi kvůli smrti ženiny v Gibeji mobilizoval Izrael k občanské válce (Sd 19,29 - 20,2). Jeho boj pak připomíná úspěšnou taktiku soudce Gedeóna (Sd 7,16).

Co znamenaly pohnuté události v Gileádu pro budoucí Saulovu vládu?

Pán Bůh viděl reptání některých Izraelců proti muži, kterého vyvolil za krále. Proto dal Saulovi příležitost, aby svůj trůn obhájil a ten v této zkoušce obstál na výbornou. Všem kritikům byla zavřena ústa. Saul je opravdu statečný bojovník, který může s Boží pomocí vysvobodit Izrael z moci všech nepřátel. Král se navíc zachoval velice šlechetně, když své odpůrce odmítl potrestat, i když to mnozí vnímali jako slabost. Těžko hodnotit - vypravěč toto jednání nekomentuje.

*Jak na zprávy z Gileádu reagoval nový král Saul?**Co znamenaly pohnuté události v Gileádu pro budoucí Saulovu vládu?***APLIKACE**

Na Saulovi je patrný zápas mezi tělem (přirozenou zbabělostí) a Duchem (nadpřirozenou odvahou). Jak se potýkáte s napětím mezi tělem a Duchem ve své vlastní službě vy?

Dnešní příběh je jasným svědectvím o tom, že když nás Bůh volá ke službě, může nás v ní také upevnit. Prožili jste také někdy v životě podobnou zkušenost, kdy vás Pán Bůh před zraky vašich kritiků obhájil?

1. SAMUELOVA 12,1-25

Prorocká výstraha Izraeli a jeho králi

Proč Samuel volá lid k tomu, aby vypovídali proti jeho službě v Izraeli?

Samuel chtěl poukázat na to, že na rozdíl od králů, kteří lid vydírají a zotročují, on nikomu nikdy nic nevzal. Nešlo mu o politickou prestiž ani moc, ale o právo a spravedlnost. To, že nad sebou lidé chtěli mít krále, nebylo důsledkem Samuelova selhání. Jeho synové sice nebyli dobří, ale vzhledem k tomu, že se tento úřad nedědil, Bůh by si jistě povolal někoho jiného. Izrael však o soudce nestál, žádal si krále.

Proč Samuel při své soudní při připomíná Izraeli jeho minulost?

Samuel připomíná, že vysvobození přišlo pokaždé, když lidé upřímně volali k Bohu - tehdy posílal své vysvoboditele. Když se naopak odvraceli, vedlo se jim zle. A teď, když se jim díky Amóncům zase vede zle, místo toho, aby volali k Bohu o milost, vyžádali si raději krále. Místo pokání se dali na politiku. Místo jediného pravého Krále, Hospodina, volali po králi lidském.

I přes hříšnou touhu po králi Bůh svůj lid neopustil. Za jakých okolností se Izraelcům může dařit dobře?

Jejich rozhodnutí nebylo dobré. Přesto se může lidu dařit dobře, když svoji vinu uznají aspoň teď. Bůh dokonce ani nežadá, aby byl královský úřad zrušen, ale žádá upřímné pokání z modlářské touhy nahradit Boha lidským králem. Pokud se lid vzpamatuje a duchovně se obnoví, bude se jim dařit dobře i s jejich králem. Pokud se však budou vzpírat i nadále, stane se jim král léčkou.

K čemu to hrozné hromobití, když Bůh právě zvěstoval lidu naději i přesto, že si vyvolili krále?

Hromobití nemělo být trestem, ale výstrahou, podobně jako kdysi hřmění z hory Sínaj. Byl to zázrak - normálně totiž o žních nepršelo (Př 26,1). Pokud má být tedy budoucnost Izraele nadějná, musí začít pokáním z hříšné touhy hledat pomoc u lidského krále. Bůh musí i nadále zůstat nejvyšším Králem, Saul bude jen jeho nástrojem.

1. SAMUELOVA 12,1-25

Prorocká výstraha Izraeli a jeho králi

Proč Samuel volá lid k tomu, aby vypovídali proti jeho službě v Izraeli?

Proč Samuel při své soudní při připomíná Izraeli jeho minulost?

I přes hříšnou touhu po králi Bůh svůj lid neopustil. Za jakých okolností se Izraelcům může dařit dobře?

K čemu to hrozné hromobití, když Bůh právě zvěstoval lidu naději i přesto, že si vyvolili krále?

Jak toto hromobití s deštěm na Izraelce zapůsobilo?

Toto znamení bylo pro lid skutečně nutné. Je možné, že až v této chvíli se některým lidem „rozsvítilo“ a museli uznat, že Samuelova zdrženlivost vůči království nepocházela z nějakých sobeckých ambicí, ale že šlo skutečně o pohled Boží. Lidé byli nuceni nazvat věci pravým jménem. Jejich touha najít spásu u krále místo

Hospodina je hříšná, je třeba činit z ní pokání a změnit své smýšlení.

Pokuste se vžít do role proroka Samuele. Jak na vás působí jeho slova, kterými povzbuzuje zmatený a kající se lid?

Samuel projevil v této chvíli velikou pokoru. Mohl udělat několik teatrálních gest, zatratit lid a dožít svůj život s hořkostí někde v ústraní. Nic takového neudělal. Jeho „politika“ správného vedení Izraele sice selhala, lid nakonec prosadil své, přesto se Samuel nevzdává poslání sloužit Izraelcům dál (i když zastíněn králem). Místo toho, aby Izraelce odsoudil, přislíbil jim další modlitební podporu. To je opravdu veliká pokora.

Jak toto hromobití s deštěm na Izraelce zapůsobilo?

Pokuste se vžít do role proroka Samuele. Jak na vás působí jeho slova, kterými povzbuzuje zmatený a kající se lid?

APLIKACE

Bůh dal lidu výstrahu do budoucnosti skrze hrozivé hromobití s deštěm. Myslíte si, že má princip výstrahy nějaký význam také dnes - pro zdravý duchovní růst nás křesťanů - nebo ho dnes už Bůh nepoužívá?

Co se můžeme naučit ze Samuelovy reakce na požadavek lidu mít nad sebou krále? Jak reagujeme my, když naše dobré plány nakonec zhatí hříchy druhých lidí?

1. SAMUELOVA 13,1-23

Saulova vzpoura vůči Hospodinu

Za jakých okolností došlo k novému válečnému napětí mezi Izraelci a Pelištejci?

Konflikt vyprovokoval Saulův syn Jónatan, když napadl a porazil jednu z pelištejských posádek, která byla na území Izraele (EP sice mluví o výsostném znamení, ale jiné překlady mají na mysli spíše pevnost nebo stráž.) Je zajímavé, že si tuto akci připisuje Saul - možná je to jenom zástupná řeč za vlastního syna, možná také počátek jeho domýšlivosti.

Jak Izraelci reagovali na Pelištejskou mobilizaci?

Když Izraelci uviděli technicky pokrokovou a početnější armádu nepřítele, propadli panice. Mnozí začali bojové řady Saula opouštět a někteří z nich - hebrejové (jde patrně o skupiny spřízněné s Izraelci přes praotce Hebera, avšak odlišné od Izraelců) dokonce utekli až na druhou stranu Jordánu. Několik málo mužů, kteří se Saulem zůstali, se schovalo do skalních rozsedlin a jeskyní. Odtud spíše dohlíželi na další vývoj, než aby se postavili nepřítele čelem.

Jak se v této situaci zachoval izraelský král Saul?

Saul podlehl znovu své lidské přirozenosti - zbaběle zpanikařil. Na jednu stranu věděl, že bez Hospodina boj nevyhraje a chtěl si ho naklonit, na druhou stranu neměl dost víry na to, že Bůh řídí všechny okolnosti a Samuelovo zdržení není náhodné. Ve své domýšlivosti se dokonce domníval, že ho výjimečná situace opravňuje uchvátit kněžské privilegium a proto se opovážil vykonat obřad, který mu nepříslušel.

Proč myslíte, že Samuel přišel až na poslední chvíli?

Byla to zjevně Boží zkouška, která měla Saula prověřit. V bitvě proti Amónovcům získal dobré zkušenosti s tím, jaké to je, když Izrael bojuje s odvahou, a když se přitom také podřizuje prorockému vedení. Teď měl příležitost svoji víru a zkušenost prohloubit, on však selhal. Místo rostoucí důvěry dal znova prostor strachu a stal se navíc domýšlivým.

1. SAMUELOVA 13,1-23

Saulova vzpoura vůči Hospodinu

Za jakých okolností došlo k novému válečnému napětí mezi Izraelci a Pelištejci?

Jak Izraelci reagovali na Pelištejskou mobilizaci?

Jak se v této situaci zachoval izraelský král Saul?

Proč myslíte, že Samuel přišel až na poslední chvíli?

Jaký dojem na vás dělá závažný rozhovor mezi Samuelem a Saulem?

Saul se zjevně chová, jako by se nechumelilo. Zdá se, jako by ho Samuelovo rozhořčení skoro překvapilo. Ve své domýšlivosti ho ani nenapadlo činit ze své nevěry pokání. Na druhou stranu, Samuelovo slovo se možná zdá být až nepřiměřeně přísné - jedna zásadní chyba a Saul končí. Musíme si ale uvědomit, že Bůh viděl Saulovi do srdce. Věděl, že tato událost není ojedinělá, ale představuje začátek jeho domýšlivého a svévolného jednání bez ohledu na Boží vůli.

Co přispělo k tomu, že byli Pelištejci vojensky vybaveni o tolik lépe než Izraelci?

Pelištejci byli jako přímořský národ obchodníků ekonomicky mnohem zdatnější než Izrael. Od Chetejců se naučili tavit železo a pokročili tak do doby železné zatímco Izraelci byli pořád ještě v době bronzové. To se dalo snadno zneužít - pelištejští kováři často požadovali za své služby od neznalých Izraelců přemrštěné sumy a tak Izrael stále ekonomicky a nepřímo i vojensky ožebračovali. Bez Boží pomoci byla tedy bitva proti Pelištejcům předem prohraná.

Jaký dojem na vás dělá závažný rozhovor mezi Samuelem a Saulem?

Co přispělo k tomu, že byli Pelištejci vojensky vybaveni o tolik lépe než Izraelci?

APLIKACE

V čem spočívala podstata Saulovy zpronevěry, a jak se s podobnými tendencemi vyrovnáváte ve svém vlastním životě vy?

Když srovnáte vyspělý válečný arzenál Pelištejců a primitivní zbraně Saulovy armády, měli vůbec Izraelci nějakou šanci na výhru? Jaké ponaučení z toho plyne pro nás?

1. SAMUELOVA 14,1-46**Saul jako neschopný a pošetilý vůdce**

Jaký dojem na vás dělá Jónatanovo odhodlání vydat se sám se zbrojnošem proti Pelištejcům?

Toto rozhodnutí se dá vnímat různě. Někdo v něm možná vidí mladickou nerozvážnost a nezkušenost. Na druhou stranu nelze přehlédnout, že Jónatan se o útok nesnažil za každou cenu, nechal situaci volný vývoj a čekal na Boží řízení okolností. Byl přesvědčen, že vítězství nespočívá v počtu bojovníků, ale záleží na Bohu. Ve svém mladickém nadšení jednal odvážně a s vírou, a proto obstál.

Proč Jónatan o svých záměrech neinformoval svého otce?

Jónatan patrně věděl, že by mu Saul podobnou akci zakázal. Možná si byl dokonce vědom určité zbabělosti a slabosti svého otce, a proto se rozhodl jednat odvážně a s vírou sám. Byl to on, kdo srocení Pelištejců nedávno vyvolal, a byl to opět on, kdo celý boj nakonec dovedl k vítězství. Tak svého otce v odvaze a víře naprosto zastínil. Zdá se, že Saul pak začal na jeho úspěch dokonce žárlit.

Jak si Pán Bůh Jónatanovu odvahu použil?

Jónatan se svým zbrojnošem sice porazili jen několik málo mužů, ale neočekávaný útok ze strany malé armády Izraele způsobil mezi Pelištejci náhlý zmatek. Šlo zjevně o Boží zásah. Hospodin Pelištejce zaslepil a ti se obrátili sami proti sobě. Navíc se vzepřeli také najatí Hebrejové v pelištejských řadách (národy spřízněné s Izraelem) a také izraelští bojovníci poschovávaní v horách vyrazili odvážně do boje. Tak Bůh daroval Izraeli slavné vysvobození.

Jak rozumíte Saulově rozhovoru s knězem Achijášem zaznamenané ve verších 18-19?

Dříve než dal Saul pokyn k válce, vzpomněl si patrně na trpká slova proroka Samuele a tak požádal kněze, aby přinesl schránu a doptával se (snad jejím prostřednictvím) na Boží vůli. Když však kněz vydal rukou pokyn, aby schránu přinesli, Saul uslyšel sílicí hluk z bitvy a kněze zadržel. Znovu spěšně vytáhl do boje, aniž by se doptal Boha.

1. SAMUELOVA 14,1-46**Saul jako neschopný a pošetilý vůdce**

Jaký dojem na vás dělá Jónatanovo odhodlání vydat se sám se zbrojnošem proti Pelištejcům?

Proč Jónatan o svých záměrech neinformoval svého otce?

Jak si Pán Bůh Jónatanovu odvahu použil?

Jak rozumíte Saulově rozhovoru s knězem Achijášem zaznamenané ve verších 18-19?

Co si myslíte o Saulově přísaze týkající se zákazu jídla? Co tato přísaha nakonec způsobila?

Šlo o nesmyslnou královskou manýru. Patrně chtěl touto přísahou lid povzbudit k tomu, aby s pronásledováním nepřítele neotáleli a zničili je co nejdříve. Přitom si neuvědomil, že šlo o naprosto netaktický rozkaz, který vojáky jenom oslaboval. Tímto pošetilým zákazem nakonec svedl lid k tomu, aby se dopustili ještě hroší věci, když porušili jedno z nestarších Božích přikázání vydaného už za dob Noeho (Gn 9,4) a navíc také zbytečně ohrozil život svého syna.

Jak byste zhodnotili Saulův pokus dát do pořádku chaos, který svou přísahou způsobil?

Ač sám příliš na Boží vůli nedbal, dělá ze sebe najednou velikého zastánce Božího zákona a vede lid k tomu, aby jedli maso podle předpisů. Vůbec ho ale nenapadlo, že by se měl lidu za svou pošetilou přísahu omluvit. Místo toho naopak zatvrzele trval na jejím dodržení i za cenu, že by to mělo stát život jeho vlastního syna. Opět se tedy zcela otevřeně projevila jeho domýšlivost a bezohledná ješitnost. Ještě že lid Jónatana svou přímluvou vykoupil.

Co si myslíte o Saulově přísaze týkající se zákazu jídla? Co tato přísaha nakonec způsobila?

Jak byste zhodnotili Saulův pokus dát do pořádku chaos, který svou přísahou způsobil?

APLIKACE

V čem pro nás může být inspirací Jónatanovo odhodlání postavit se čelem jak řadám Pelištejců, tak také trestu za to, že nevědomky porušil otcovu přísahu?

V čem pro nás mohou být naopak výstrahou Saulovy zmatečné královské rozkazy?

1. SAMUELOVA 14,47 – 15,35

Zavržení Saula jako krále v Izraeli

Jak pisatel stručně charakterizuje celý Saulův život?

Saulův život je stručně charakterizován jako život bojů a svévolností - ty se pojily většinou právě s těmito boji. Jen zřídka se ve válkách prokázala Saulova statečnost, a tam kde statečný byl, propadal domýšlivosti a neposlouchal Hospodina. Jako zavržený král nepoznal za svého života skutečný pokoj a v bitvě také nakonec padl (1. Samuelova 31).

Víte, kdo to byli Amálekovci? Do jakého světla je Bible staví?

Hlásili se k praotci Amálekovi, potomku Izákova syna Ezaua. Byl to kočovný loupežný národ, který přepadl Izraelce v poušti už v době, kdy pod Mojžíšovým vedením putovali do Kenaanu. Amálekovci sužovali Izraelce loupežnými vpády také v době Soudců. Proto není divu, že jim za jejich zvěrstva Mojžíšův zákon vyhlašuje svatou válku (Dt 25,17-19). Měli být nakonec vyhlazeni stejně jako i jiné kenaanské národy.

Co víte z jiných míst Bible o Kénijcích? Proč měli být ve svaté válce ušetřeni?

Jedná se o národ, který byl s Izraelci spřátelený - mnozí z nich patrně také uctívali Hospodina. Byli spřízněni skrze Mojžíšova tchána Jitra, který byl také Kénijcem - někteří z jeho potomků se usadili spolu s Izraelci v Zaslíbené zemi (Sd 1,16). Na rozdíl od zkažených Amálekovců, hodnotí Bible Kénijce spíše pozitivně. Jedno z jejich pokolení (Rekábejci) je dokonce dáno Izraelcům za příklad výjimečné věrnosti a poslušnosti (Jr 35,1-19; 1 Pa 2,55).

Proč Saul ušetřil Agaga a nejlepší kusy z dobytka nepřátel?

Saul se sice nejdřív vymlouvá, že ušetřil tyto věci jako oběť pro Hospodina, ale ve skutečnosti to udělal ze strachu před Izraelci, kteří si chtěli kořist nechat (V. 24). Doufal, že si tak získá větší popularitu a na oko zůstane věrný i Hospodinu. Patrně chtěl také nějak využít Agagových diplomatických a vojenských zkušeností.

1. SAMUELOVA 14,47 – 15,35

Zavržení Saula jako krále v Izraeli

Jak pisatel stručně charakterizuje celý Saulův život?

Víte, kdo to byli Amálekovci? Do jakého světla je Bible staví?

Co víte z jiných míst Bible o Kénijcích? Proč měli být ve svaté válce ušetřeni?

Proč Saul ušetřil Agaga a nejlepší kusy z dobytka nepřátel?

Jak na vás působí Saulova reakce na Samuelovu výtku?

Saul uvažoval podobně jako dítě, které někomu ukradne peněženku, aby mělo čím přispět na sborovou sbírku. Navíc je jeho pokání jen zdánlivé. Sice připouští, že zhřešil, ale nehodlá dát věci do pořádku. To za něj udělal až Samuel, když před jeho očima okázale usmrtil Agaga. A přitom všem si chtěl Saul ještě udržet renomé před lidmi. Proto byl zavržen jako král; jako člověk by patrně měl ještě šanci, kdyby se pokořil, ale zdá se, že toho nebyl schopen.

Dnešní oddíl jedním dechem říká, že Bůh litoval svého rozhodnutí ustanovit Saula za krále nad Izraelem (v. 11 a 35) a zároveň prohlašuje, že Bůh nikdy nelituje (v. 29). Jak tomu rozumíte?

Je to tajemství. Nelze předpokládat, že Bůh by mohl být někdy naším jednáním zaskočen. Pisatel se zmiňuje o Boží lítosti patrně proto, abychom si uvědomili, jak moc Hospodinu na jeho lidu záleží. Jeho lítost svědčí o jeho schopnosti milovat a prožívat vzrušení života spolu s námi. Narážka na neměnnost jeho rozhodnutí naopak ukazuje, že i tak zůstává svrchovaným. Saul si nesmí myslet, že je na něj Bůh kvůli svému soucitu nějak vázán - Bůh je zcela svobodný.

Jak na vás působí Saulova reakce na Samuelovu výtku?

Dnešní oddíl jedním dechem říká, že Bůh litoval svého rozhodnutí ustanovit Saula za krále nad Izraelem (v. 11 a 35) a zároveň prohlašuje, že Bůh nikdy nelituje (v. 29). Jak tomu rozumíte?

APLIKACE

Nařízení svaté války nám může připadat jako neslučitelné s Kristovým učením o lásce k nepřítelům. Jak se s tímto napětím mezi Starým a Novým Zákonem vyrovnáváte?

Napadají vás konkrétní příklady ze života, ve kterých se uplatňuje princip, že poslušnost je lepší než oběť?

